

LỜI ĐẦU SỐ

Trong bối cảnh hội nhập văn hóa và định vị bản sắc khu vực ngày càng trở nên cấp thiết, Tạp chí *Nghiên cứu Văn học* số 4 năm 2026 dành một phần dung lượng quan trọng để thiết tạo một “bản đồ so sánh” về văn học Đông Nam Á. Đây không chỉ là nỗ lực kết nối các nền văn học trong khu vực mà còn là sự bóc tách các tầng văn hóa, lịch sử và tư tưởng từ điểm nhìn hậu thuộc địa và liên ngành.

Mở đầu số chuyên đề này, học giả **Jean-Marc Moura** đưa chúng ta trở lại với di sản văn chương Pháp ngữ tại “Liên bang Đông Dương” (Campuchia, Lào, Việt Nam), một địa hạt màu mỡ nhưng từng bị bỏ ngỏ dưới góc nhìn so sánh hậu thuộc địa. Trong khi đó, **Rosella Moya-Torrecampo** chia sẻ những kinh nghiệm của Philippines để hướng tới việc khẳng định một thực hành nghiên cứu văn học so sánh mang tính “nội địa” nhằm khôi phục bản sắc và đặc trưng của khu vực Đông Nam Á. Tính chất “thống nhất trong đa dạng” của khu vực tiếp tục được làm rõ qua khảo sát của **Ngô Bích Thu** về sự “thụ phấn văn hóa” và cái lỗi văn hóa bản địa trong một số tác phẩm tiêu biểu của Thái Lan, Singapore và Malaysia. Ở một chiều kích khác, các vấn đề về giới và thân phận con người trong bối cảnh toàn cầu hóa được soi chiếu sắc sảo qua hai nghiên cứu của **Nguyễn Thị Thúy Hạnh** và **Nguyễn Thu Hằng** với những lát cắt về lao động giúp việc di cư cùng những chấn thương, vẻ đẹp và sự kháng cự của người phụ nữ trong tác phẩm của Elaine Chiew, Y Ban, Đoàn Minh Phượng và Eka Kurniawan.

Bên cạnh tiêu điểm Đông Nam Á, phần Nghiên cứu - Phê bình trong số 4 mở rộng biên độ sang các hiện tượng văn học thế giới và đương đại Việt Nam với những hướng tiếp cận mới. Nếu **Võ Quang Hiền** tập trung vào chiến lược thi pháp “hành trình phi mục đích” trong tác phẩm *Little Pilgrim* của Ko Un thay vì xem đây là những diễn giải tôn giáo thuần túy, thì **Nguyễn Phước Thoại Trinh và các cộng sự** khám phá cái nhìn hiện sinh về con người trong *Những đứa trẻ chết già* của Nguyễn Bình Phương, nơi cái phi lí chi phối mọi ngõ ngách của đời sống nhân vật.

Phần **Tư liệu văn học** và **Văn học nhà trường** của số này tiếp tục cung cấp những tư liệu quý giá về hình thái sân khấu hóa trong văn học Nga Thế kỉ Bạc cũng như những chìa khóa để giải mã “bài thơ thân” *Nam quốc sơn hà*. Cuối cùng, chuyên mục **Độc sách** giới thiệu chuyên khảo thú vị và đầy gợi mở của Ben Tran về nam tính và thẩm mỹ hiện đại trong văn chương Việt Nam thời thuộc địa, một hướng đi cần thiết để lấp đầy khoảng trống nghiên cứu về giới tại Việt Nam hiện nay.

Trân trọng giới thiệu cùng bạn đọc!

TẠP CHÍ NGHIÊN CỨU VĂN HỌC